

Kiszombor Nagyközség Polgármesterétől

6775 Kiszombor, Nagyszentmiklósi u. 8.

Tel: 62/525-090

E-mail: ph@kiszombor.hu

Üsz.: 22-155/2018.

Tárgy: A Magyar Szablyavívó Iskola
megkeresése

Mell.: 1 pld. megkeresés és mellékletei

Kiszombor Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete

KISZOMBOR

Tisztelt Képviselő-testület!

Máday Norbert, a Magyar Szablyavívó Iskola elnöke és Szűcs József családja kérelemmel fordult Kiszombor Nagyközség Önkormányzatához, hogy a kiszombori születésű Szűcs József alezredes, elismert vívómester részére, halálának évfordulóján, 2019. április 1. napján emléktáblát avathassanak Kiszombor településen.

Szűcs József 1907. február 15-én született Kiszomboron, a szegedi Magyar Királyi Állami Felső Kereskedelmi Iskolában érettségizett, majd a magyar királyi Ludovika Akadémián tanult, ott avatták tiszté. Elvégezte a Magyar Királyi Sportoktató Tanfolyamot, ezt követően vívómesterként is dolgozott. 1945. február 15-én elhurcolták, és a katonai főtörvényszék politikai okból hűtlenség, hazaárulás és kémkedés miatt halálra ítélte. 1950. április 1. napján végezték ki.

Tekintettel arra, hogy Szűcs József szülőházának helye nem ismert – figyelembe véve a sport terén elért kiemelkedő eredményeit –, felmerült annak lehetősége, hogy a Kiszombori Dózsa György Általános Iskola tornacsarnoka falán kerüljön elhelyezésre az emléktábla. Ennek érdekében megkerestük Szabóné Víg Erzsébet iskolaigazgató asszonyt, aki nem zárkózott el az emléktábla sportlétesítményen történő elhelyezésétől.

Az emléktábla avatásával kapcsolatos rendezvényt filmbemutató és kiállítás egészítené ki, melyhez a szükséges film és tárgyak biztosítását, továbbá az emléktábla elkészíttetésének költségeit a Magyar Szablyavívó Iskola magára vállalta.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és döntését az emléktábla helyének és a rendezvény helyszínének meghatározása érdekében meghozni szíveskedjen.

Kiszombor, 2019. január 24.

Tisztelettel:

Szegvári Ernőné
polgármester

Tisztelt Polgármester Asszony!

Az elmúlt évek során szablyavívó iskolánk több mint 10 városban és megyeközpontban avatott emléktáblát, az egykori honvéd vívómesterek emlékére.

Mindannyian a Magyar Királyságban végeztek a Toldi Miklós Honvéd Sporttanár és Vívómester Képző Intézetben.

Mesterük Borsody László őrnagy minden idők legeredményesebb kardmestere volt.

Szűcs József Kiszombor szülöttje szintén közéjük tartozik. Szűcs alezredes nem csak Magyar Arany Érdemkeresztel kitüntetett kiváló katonatiszt, elismert vívómester, hanem a kommunizmus áldozata is.

Tisztelettel kérem polgármester asszony és a település hozzájárulását, hogy jövő év tavaszán, emléktáblát avathassunk közösen Kiszomboron. Amennyiben a község hozzájárul, a rendezvényt célszerűnek tartanám 2019. április 01-én, Szűcs József alezredes halálának évfordulóján megtartani.

Az emléktábla avatást filmbemutatóval és kiállítással is ki lehetne egészíteni. Az emléktábla elkészíttetésének költségeit, valamint a filmbemutatóhoz és kiállításhoz szükséges film és tárgyak biztosítását a Magyar Szablyavívó Iskola magára vállalja.

Jómagam és a Szűcs család tagjai bízunk pozitív válaszában.

Kecskemét, 2018. november 16.

Tisztelettel:

Múday Norbert
Magyar Szablyavívó Iskola
elnök

és

Szűcs József családja

2018-11-21

22-65/2018

Ku.

SZÜCS JÓZSEF ALEZREDES, VÍVÓMESTER (KISZOMBOR, 1907. FEBRUÁR 15. – BUDAPEST, 1950. ÁPRILIS 1.)

*„Nagy vívóbajnokok – többek között az Elek nővérek, Kárpáti Rudolf, Borczelly Tibor, Petschauer Attila –
köszönhetik egy kicsit nekí is az érmüket.”*

1925–26-ban szegény szülők gyermekeként a szegedi Magyar Királyi Állami Felső Kereskedelmi Iskolában érettségizett.

A magyar királyi Ludovika Akadémián tanult, ott avatták tisztté.

1931–32-ben végezte a Magyar Királyi Honvéd Sportoktató Tanfolyamot.

Megnősült, feleségével Martinyi Ilonával öt gyermekük született, Szűcs Ágnes (1933), ifj. Szűcs József (1937), Szűcs Péter (1943), Szűcs Annamária (1948), Szűcs Ágoston (1949).

1935 decemberében a Magyar Vívómesterek Országos Egyesületének az országos tőr-, párbajtőr- és kardvívó versenyén a vívómester kategóriában a döntőbe jutott.

1938-ban a Bankliga Sportegyesület vívómestere volt.

1939-ben a SPOTI összetett katonai mesterversenyén 3. lett.

1942-ben vívómester-gyakomokká nevezték ki.

1945 után a Kossuth Akadémián volt vívómester. Híres mondása volt: *„Mindenért egyszer fizetni kell”.*

1949. február 15-én, születésnapján elhurcolták, a Dózsa Attila ügyből kifolyólag. A katonai főtörvényszék politikai okból hűtlenség, hazaárulás és kémkedés bűntette miatt halálra ítélte.

1950. április 1-jén – nagyszombat napján – felakasztották. A családot teljes vagyonelkobzásra ítélték.

Öt gyermeke maradt árván. A felesége iszonyú nehéz körülmények között, mint osztályidegen nevelte fel az öt gyermeket, politikailag megbélyegzettként sokáig nem kapott állást (1954-ig), mindenüket eladták és néhány egykori tiszttárs és barát adományából éltek.

1963 májusában a Katonai Főügyészség törvényességi óvatát adott be a halálbüntetés ellen és megállapította, hogy a Szűcs József ellen hozott ítélet törvénytelen, és azt hatályon kívül helyezte, őt rehabilitálták. Posztumusz a vitézi rend tagjává avatták.

KITÜNTETÉSE

Magyar Arany Érdemkereszt

Szűcs József vívómester tanítványával

Szűcs József vívómester kollégájával

Szűcs József oktatás közben

A kép bal szélén Szűcs József fiatal katonaként a légierő és egyéb fegyvernemi tisztek között

Csoportkép a Toldi Intézet parkjában, első sorban bal szélén Szűts János, középpont Szűcs József, jobbra tőle Borovszky Jenő és Ádám Béla, a hátsó sorban balról Ivanicskó Béla, Kecskés István, Hatz Ottó, Maszlay Lajos,

Szűcs József tanítványai

Szűcs József katonatársával

Szűcs József honvéd tiszti egyenruhában

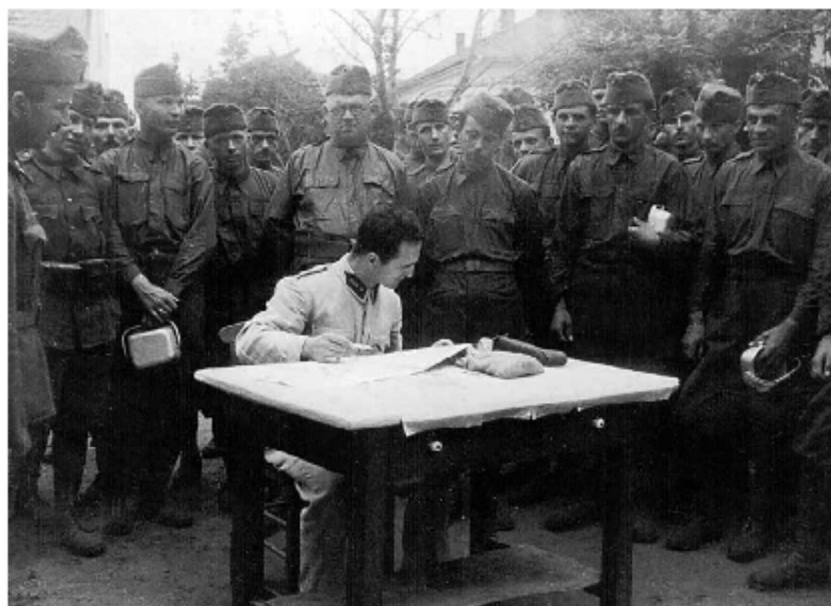

Szűcs József a MAC birkózó csapatának élén 1931-ben

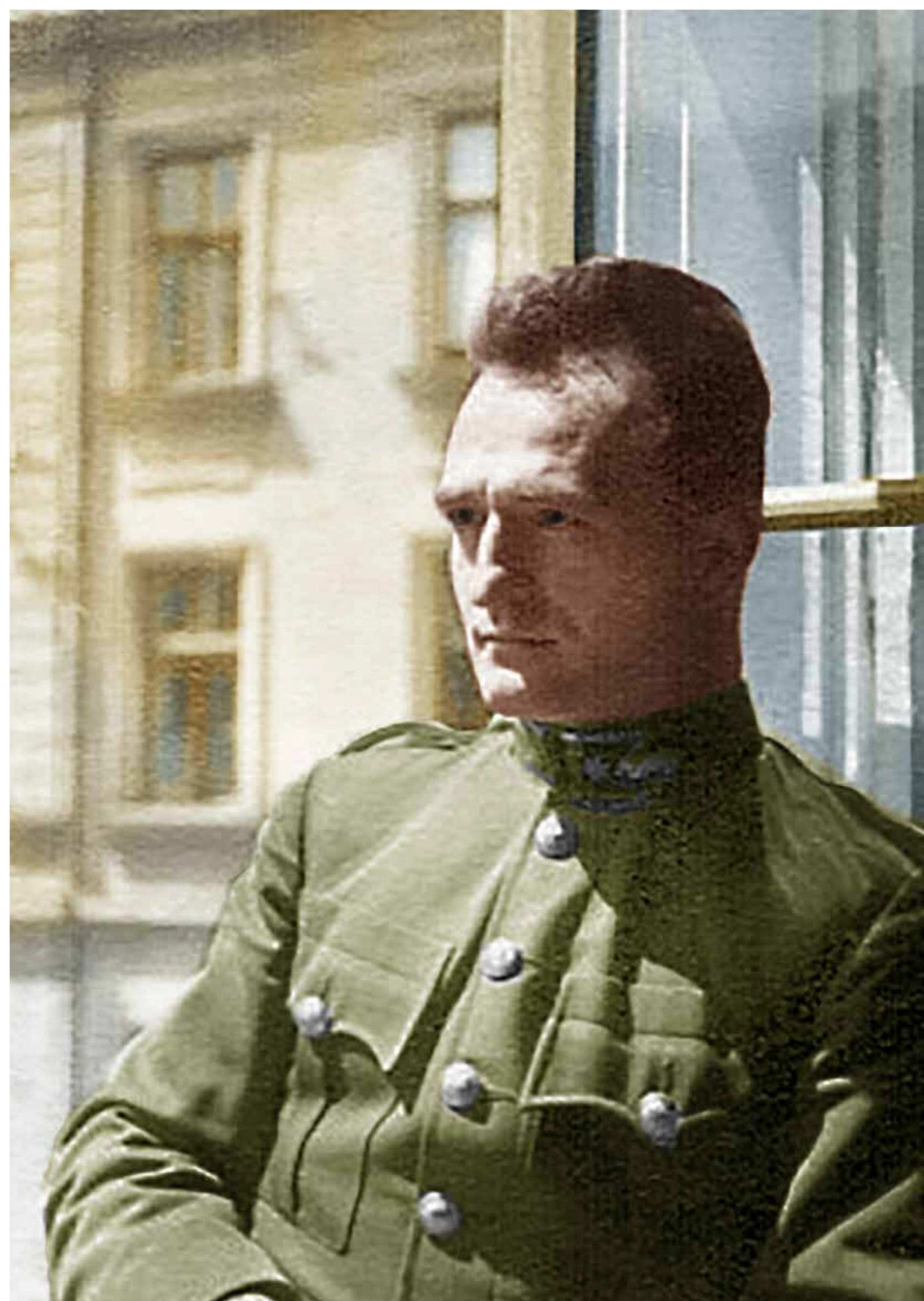

Szűcs József honvédtisztként katonatársai körében

Szűcs József a fronton, katonái között

Honvéd vívómester az ÁVH markában

A születése napján vitték el Szűcs Józsefet. Egy boldog családi este, egy szeretetteljes vacsora után.

– Sohasem felejttem el – mondta a fia hogy levetkőzött gatyára, „hidalt” egyet a földön, s mi négyen gyerekek, édesanyánkkal együtt felmáztunk rá. „Azt szeretném – jegyezte meg –, hogy minden gyerek olyan erős legyen, mint én.”

A nővérem 15 éves volt, akkor én 12, a nagyobbik öcsém 6, a húgom 9 hónapos, kisebbik öcsémmel édesanyánk 7 hónapos terhes. A József utca 26–28-ban, egy katonai tiszti házban laktunk az idő tájt, a hírhedt Conti utcai ávos börtön mellett, ahol Rajkékát kivégezték. Az akasztásuk napján a padláson leskelődtem, s hallottam az utolsó kiáltásokat. Éjfél felé rettenetes üvöltésre ébredtünk. Mire feleszméltünk, azt láttuk, hogy a három nagyobb gyerek ágya mellett négy-négy ávos áll az orosz „gítár” géppisztollyal. „Meg ne mazduljatok!” – ordították. Hatéves kisöcsém sírni kezdett, és azt nyöszörögte, hogy neki pisilni kell. „Pisilj a cserépkályha mögé” mondták neki. „Apuka megver.” „Az már téged nem fog megverni.” Éjfél körül jöttek és hajnali négy óra felé mentek el. Édesapánk előtte még bejött hozzánk elköszönni. Már bilincsben volt a keze. „Hová mész, apuka?” – kérdezte a nővérem. „Nektek azt kell mondanotok mindenkinek, hogy apátokat katonai kiképzésre vittük” – felelt helyette az egyik ávos és még hozzátette, ha nem ezt tesszük, minket is elvisznek, és nem hoznak vissza. „Elvisszük a fegyvereket is – mondták –, amiket apátok eldugott, s amivel titeket is lövöldözésre tanított.” Ebből persze semmi nem volt igaz...

Amikor elmentek, a nagyszobában valamennyien összelelkeztünk és sírni kezdtünk, majd összekulcsoltuk a kezünk és imádkoztunk. (...)

Ekkoriban újra elkezdett feltűnni „Marinkai”, a Kat. Pol. agent Provocateurje, aki Dósa Attilát is lebuktatta. 1949. február 15-e és december 15-e között ugyanis háromszor keresi fel a Szűcs családot, egyértelműen azzal a szándékkal, hogy információkat csaljon ki belőlük. Hol kék munkásruhát ölt, malterosat, hol pedig elegánsan lép elő mint egy modell. Azt mondja, hogy kapcsolata van a Kat. Pol.-lal, és a ház asszonya üzenjen valamit a férjének, amit gondol. Szűcs József felesége azonban nem dől be. „Marinkai” anélkül távozik, hogy terhelő adalék lenne a tarsolyában.

Időközben az öt gyermek édesanyja kijárja – mert hogy május 10-én a legkisebb is megszületik –, hogy beszélőt engedélyezzenek nekik. A Róbert Károly körúti rabkórházban találkozik ismét a család, valamikor július és szeptember között. Nem tudják, hogy „apuka” miért került oda.

Négy ávos ült velünk szemben egy aránylag kis szobában – emlékezik ifjabb Szűcs József. – Előzőleg eligazítottak bennünket, hogy miről beszélhetünk. Apukát öt ávos vezette be. Megdöbbentő volt a látvány, hogy a

robusztus és életerős férfiből mi lett. A százhatvankét centis embernek 47-es nyaka volt, de most úgy tetszett, mint aki összezsugorodott. Erősen lefogyott. Tizenöt percet kaptunk. Hogy mire volt elég? Esetlen mondatokra. Apuka azt mondta nekünk gyerekeknek, hogy tanuljunk és vigyázzunk édesanyára. Azt azért sikerült megmutatnia, hogy mindkét fülcimpáját felszakították az ávosok. November tájékán levelet juttatott el édesanyánkhoz, amelyben megírta, hogy nem követett el semmit, de egy s mást kivertek belőle, s ő ezt aláírta. Az ügyvéd szerint azonban – Virágh volt a neve – legfeljebb három évet kaphat. Apuka még a beszélőn többször megemlégett egy bizonyos katonai pelerint, amelyből édesanyánk majd csináltasson nekem ruhát. Novemberben kiadták a pelerint, és szerencsétlenségünkre édesanya elvitte a tisztítóba. Amikor visszakaptuk, akkor döbbentünk rá, hogy apuka belevarrt egy többoldalas levelet, amelyből akkorra már a vizes tisztítás miatt csak szófoszlányok maradtak. De azt kiolvashattuk belőle, hogy nem jön többet haza.

1950. április elseje nagypéntekre esett. Az édesanya süttöt-főzött a családnak, s férjének, mert engedélyt kaptak, hogy csomagot vihessenek neki. Reggel nyolc órakor már a Margit körüti Fegyházban voltak. Az édesanya és legnagyobb fia.

– A kapu előtt két őrbódé volt, ahol három-három ávós strázsált. A rács előtt és mögött kettő-kettő, megerősített kapuórség. Fél 9-kor egy katonai börtönőr jelent meg, aki azzal fordult hozzánk: *„Én nem hivatalosan mondom, de legyenek erősek: Szűcs urat hajnalban többedmagával felakasztották.”*

1951-ben a családnak ki kellett költöznie a József utcai szolgálati lakásból. Egy Báthory utcai albérlébe mentek. Az édesanyát 1954-ig nem engedték dolgozni sehol. De Szűcs József katonatársai, barátai nem hagyták magukra az árvákat. Segítettek ahol csak tudtak. A hatalom keze persze messzire ért. Ifjabb Szűcs József hiába jelentkezett háromszor is az orvosi egyetemre, elutasították mindig. A „horthysta, kapitalista, reakciós, fasiszta tiszt” – így minősítették – fiát. A legkisebbik fiút – aki már az édesapja letartóztatása után született – vették fel először egyetemre. (1967-ben érettségizett, és a Műegyetemre került.)

1981. augusztus 3-án, 69 éves korában meghalt az édesanya. A család exhumálási kérelmet adott be, hogy közös sírba temethessék a szülőket. Pontosabban ifjabb Szűcs József vállalta a kellemetlen feladatot, bekopogott a „Fehér Házba” és feljutott egy bizonyos Rácz elvtárhoz.

– Válogatott szendvicsekkel és itallal kínáltak, de én semmiből sem kértem. Előadtam viszont, hogy szeretnénk az édesapánkat és az édesanyánkat egy Mező Imre úti közös sírba eltemetni. Rácz elvtárs akkor ezt mondta: *„Nézze, ez nem fog menni, de van nekünk a Farkasréti temetőben egy kolumbáriumunk...”* Na erre kiborultam és úgy ordítottam, ahogy a torkomból kifért mégis, hogyan gondolják ezt... Annak az embernek a csontjait, akit 1950-ben felakasztottak és meggyaláztak, égettessem el azért, hogy kolumbáriumba kerüljön?! Nem, ezt nem vagyok hajlandó elfogadni! Remegtem az idegességtől. Rácz próbált megnyugtani és leültetni, de nagyon fel voltam háborodva. Végül aztán kijelöltek egy sírhelyet az Új köztemető 114-es parcellájában... Az exhumálás során nagyon megrendültünk. Augusztus 9-én, 9 órára kellett megjelenünk a 298-as parcella 20. sorának 35-ös sírhelyénél. Addigra már kiemelték a csontokat, és egy dobozba kerültek a sír mellett. Apu-

ka alacsony növésű volt, passzoltak hozzá a csontok. A fogai is emlékeztettek rá, de megzavart bennünket egy üvegszem, amely édesapánk földi maradványai között volt... 1950. április elsején ötüket akasztották fel, köztük Dósa Attilát, akinek viszont egyik szeme valóban üvegből volt. A mai napig nem találtunk a rejtélyre magyarázatot: hogyan fordulhatott elő, hogy Dósa Attila üvegszeme édesapánk sírjába került? Tény viszont, hogy így feküdtek egymás mellett: Szűcs, Sólyom, Dósa...

Az újratemetésen – ahol a szülők közös sírba kerültek – sokan voltak. A családtagok megfigyelték, hogy a távolban fekete autók cirkáltak. Talán attól félték, hogy Szűcs József szelleme visszatér és igazságot oszt?

Szűcs József családjának nyomán

1951 + SOLYA PETER 1952
SZABÓ ISTVÁN 1951 + SZA
53 + SZÜCS JÓZSEF 1950 + SZI
1952 + TORGYIK LAJOS 1953 +
+ TÓTH MIKLÓS 1951 + TÓ